

خبرنامه هفتگی

مدیریت تعارض منافع

شماره سی و چهارم - ۲۵ بهمن تا ۱ اسفند ۱۳۹۹

مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی
۲ اسفند ۱۳۹۹

۳۴

بنام خداوند جان و آفریننده

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

شماره سی و چهارم - ۲۵ بهمن تا ۱ اسفند ۱۳۹۹

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۳۴

مرکز توانمندی سازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

۲ اسفند ۱۳۹۹

فهرست مطالب

- درآمد: اهمیت مدیریت تعارض منافع در تشکل های صنفی - مدنی..... ۲
- لزوم تصویب لایحه تعارض منافع برای مقابله با جرم..... ۶
- تعارض منافع، عدم شفافیت و رانت به کشور ضربه می زند..... ۶
- آشنایی با سبک های مدیریت تعارض منافع سازمانی..... ۷
- مخالفتان طرح مالیات بر عواید سرمایه دچار تعارض منافع اند..... ۷
- تضاد منافع در صنعت هوانوردی، مانعی مقابل بازرسی و نظارت..... ۸
- باید کنکور را از استیلای تضاد منافع نجات دهیم..... ۸
- ردپای تعارض منافع نمایندگان در همسان سازی حقوق هیئت علمی..... ۹
- ضرورت نهاد فرابخشی، برای مدیریت تضاد منافع شرکت های دولتی..... ۹
- تاکید کمیته سلامت اداری آموزش و پرورش بر مقابله با تعارض منافع..... ۱۰
- تعارض منافع زمینه فساد در بازرسی بافت فرسوده مشهود است..... ۱۰
- تضاد منافع بر سر الکترونیکی شدن نسخه نویسی پزشکان..... ۱۱
- تعارض منافع، مانع تصویب طرح شفافیت آرای نمایندگان است..... ۱۱
- موسسات ذینفع، نباید تصمیم گیر برنامه غربالگری باشند..... ۱۲
- بطحایی قربانی اهریمن تعارض منافع بود..... ۱۲
- امور شهری استانداری باعث و بانی اختلافات در شورای شهر قروه..... ۱۳
- مدنظر قراردادن تعارض منافع در طرح اصلاح قانون انتخابات شوراها..... ۱۴
- تحلیل فضای مجازی: کشاکش منافع بر سر افزایش حقوق اعضای هیئت علمی..... ۱۵

درآمد: اهمیت مدیریت تعارض منافع در تشکلهای صنفی - مدنی

زهرة نجفی

توانمندسازی جامعه مستلزم تقویت همکاری‌های جمعی، نهادها، تشکلهای و بسط حوزه فعالیت انجمن‌های داوطلبانه است؛ منظور از توانمندسازی جامعه توانایی مردم در حاکمیت بر سرنوشت خویش یا توانایی آنها در حفظ منافع و جلوگیری از تضییع حقوق فردی و جمعی‌شان است. توانمندسازی جامعه مبتنی است بر تشکل یافتن نیروهای اجتماعی در قالب اتحادیه‌ها، انجمن‌های حرفه‌ای، اصناف و سایر تشکلهای اجتماعی. از سوی دیگر توانمندسازی جامعه ممکن نمی‌شود مگر آن که مسائل و معضلات این نهادها نظیر تعارض منافع در نهادهای حرفه‌ای و مدنی مدیریت و کنترل شود.

توجه به مسائل و چالش‌های درونی نهادها و تشکلهای مدنی که مدیریت آنها می‌تواند موجب بهبود اعتماد عمومی به نهادهای حمایتی و کارآمدسازی این نهادها شود، اهمیت بسیار دارد. تعارض منافع یکی از این مسائل است که در روند فعالیت تمامی نهادهای حاکمیتی و مردمی و همچنین افرادی که در بخش‌های دولتی، خصوصی و داوطلبانه فعالیت دارند، ممکن است پدیدار شود. شاید تصور عمومی این باشد که تعارض منافع ناظر بر نهادهای دولتی و حاکمیتی است. اما جامعه مدنی از جمله کسب‌وکارهای خصوصی، [نهادهای خیریه و سازمان‌های مدنی و مردم‌نهاد](#) نیز در معرض اشکال گوناگونی از تعارض منافع قرار دارند.

هرچه مشارکت مردم و گروه‌های مختلف اجتماعی در تشکیل انجمن‌ها و تشکلهای صنفی-مدنی بیشتر و ساخت قدرت در این نهادها دموکراتیک‌تر باشد، منافع متضاد افراد و گروه‌ها به صورت رخ‌به‌رخ در مقابل یکدیگر صف‌آرایی کرده و فضای کمتری برای سوءاستفاده اقلیت از منافع اکثریت باقی می‌ماند. به عبارت دیگر اگر تشکلهای صنفی-مدنی با مشارکت مستقیم خود گروه‌های ذی‌نفع شکل گرفته باشد و منافع گروه مربوطه را بازنمایندگی کنند، احتمال آن که مناسبات درونی نهادهای صنفی-مدنی، مناسبات بین نهادهای مستقل با یکدیگر، و مناسبات بین نهادهای صنفی-مدنی با حکومت شفاف‌تر باشد، بیشتر است. در مقابل، زمانی که تشکلهای و انجمن‌های صنفی-مدنی به صورت دستوری و از بالا به پایین شکل گرفته و توان نمایندگی گروه مربوطه را نداشته باشند، احتمال شکل‌گیری مناسبات غیرشفاف، اعطای امتیازات انحصاری و ویژه‌خواری‌ها افزایش می‌یابد. یکی از نمودهای چنین معضلی را در جامعه ایران می‌توان در قاعده‌گذاری برای خود در تشکلهای کارگری و کارفرمایی دید که به شکل‌گیری انحصار منجر می‌شود.

تعارض منافع در قاعده‌گذاری برای خود زمانی پدیدار می‌شود که شخص یا سازمانی، همه یا بخشی از مسئولیت مقررات‌گذاری برای خود را عهده‌دار باشد. این موقعیت، به لحاظ ساختاری نقش‌های متعارض ایجاد می‌کند و فرقی نمی‌کند که چه سازمان یا فردی عهده‌دار این نقش‌ها باشد. زمانی که قدرت و اختیاراتی به یک تشکل صنفی-مدنی

تفویض شده باشد که این نهاد اختیار قاعده‌گذاری در جهت ایجاد انحصار و ممانعت از ورود رقبای تازه به زمین بازی را داشته باشد، شاهد شکل‌گیری تعارض منافع خواهیم بود.

یکی از مهم‌ترین آسیب‌های مبتلابه تشکل‌های کارگری رسمی در ایران انحصار است؛ انحصار تشکل‌های رسمی پذیرفته‌شده در قانون (در قالب سه تشکل شوراهای اسلامی کار، انجمن صنفی کارگران و نماینده کارگری)، انحصار کارگاه‌هایی که به لحاظ تعداد کارگر می‌توانند تشکل داشته باشند، انحصار افرادی که به عضویت این تشکل‌ها درمی‌آیند و انحصار افرادی که می‌توانند برای نمایندگی کاندیدا شوند. اما جدا از این اشکال انحصار که بر اساس قانون کار سال ۶۹ در بافت و نسوج تشکل‌های کارگری رسمی جای دارند، انواع قاعده‌گذاری‌های خودسرانه توسط هیئت‌مدیره این تشکل‌ها و تفویض اختیارات از سوی حکومت به این تشکل‌ها، باعث شده ابعاد این انحصار به‌مرور گسترده‌تر و فزاینده‌تر گردد. این نوع قاعده‌گذاری‌ها از یک‌سو ورود کارگران عادی به تشکل‌ها و مشارکت و اعمال نظر آن‌ها در استراتژی‌ها و فعالیت‌های جزئی تشکل را محدود می‌سازد و از سوی دیگر قدرت و امکاناتی را به‌صورت انحصاری در اختیار افراد معدودی قرار می‌دهد که در سطوح مدیریتی این تشکل‌ها در کانون‌های استانی و عالی قرار دارند. به این ترتیب تشکل‌های کارگری بعضاً به پاتوق‌هایی انحصاری تبدیل می‌شوند که حامیان را به خود جذب می‌کنند و امکانات خاصی را برای رشد و پیشرفت فردی این افراد در اختیار آن‌ها می‌گذارند.

بر اساس ماده ۳ «آیین‌نامه چگونگی تشکیل، حدود وظایف و اختیارات و نحوه عملکرد انجمن‌های صنفی و کانون‌های مرتبط» انجمن‌های صنفی هر حرفه یا صنعت می‌توانند نسبت به تشکیل کانون انجمن‌های صنفی آن حرفه یا صنعت در سطح استان یا کشور اقدام کنند. برخی از این کانون‌ها نظیر کانون انجمن صنفی رانندگان یا کانون انجمن صنفی کارگران ساختمانی به دلیل اختیاراتی که به آن‌ها تفویض شده است، تبدیل به تشکل‌های قدرتمند و ثروتمندی شده‌اند که با انواع لابی‌ها و قاعده‌گذاری‌ها باعث افزایش این قدرت و ثروت می‌شوند. از جمله این اختیارات و وظایفی که عوایدی را نصیب این تشکل‌ها می‌کند، می‌توان به دو نمونه صدور بارنامه و کارت هوشمند رانندگی توسط کانون سراسری انجمن‌های صنفی رانندگان و احراز هویت کارگران ساختمانی توسط کانون سراسری انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی اشاره کرد.

در مورد نخست، موضوع از این قرار است که سازمان راهداری تفاهم‌نامه‌ای با کانون انجمن‌های صنفی رانندگان امضا کرده است که بر اساس آن، این تشکل بارنامه‌ها و کارت هوشمند راننده‌ها را صادر کند. هرکدام از این وظایف یک تعرفه مشخصی دارد. اما از زمانی که این مسئولیت به این تشکل‌ها تفویض شده است، آن‌ها مبالغ بیشتر و دلخواهی مثلًا بابت کارت هوشمند یا بارنامه می‌گیرند، یا اگر با افراد یا گروه‌هایی خصومت داشته باشند، اصلاً به آن‌ها مجوز نمی‌دهد. این موضوع هم درباره تشکل‌های کارگری و هم تشکل‌های کارفرمایی صادق است. این تشکل‌ها برای جبران، بخشی از منافعی که از این طریق کسب کرده‌اند به سازمان مادری که این مسئولیت‌ها را به آن‌ها تفویض کرده است (مثلاً در خصوص تشکل رانندگان، سازمان راهداری)، باز می‌گردانند.

در ارتباط با کانون سراسری انجمن صنفی کارگران ساختمانی نیز، کارگران ساختمانی برای تحت پوشش قرار گرفتن بیمه تأمین اجتماعی باید به عنوان کارگر ساختمانی شناسایی شوند. احراز کارگر ساختمانی بودن نیز بر عهده انجمن صنفی این کارگران است. این وظیفه در ابتدا بر عهده سازمان تأمین اجتماعی بوده است، اما در سال‌های اخیر با دو هدف عمده این مسئولیت به کانون انجمن صنفی کارگران ساختمانی تفویض شده است: (۱) ساماندهی و کاهش تعداد افرادی که کارگر ساختمانی نبوده‌اند اما به عنوان کارگر ساختمانی تحت پوشش بیمه تأمین اجتماعی قرار گرفته بودند. (۲) توانمندسازی تشکل‌های صنفی-مدنی و تفویض مسئولیت و اختیارات به این تشکل‌ها.

اما در عمل، این تشکل‌ها به سبب اختیاراتی که به آن‌ها تفویض شده در قیاس با سایر تشکل‌های کارگری به تشکل‌های ثروتمند و قدرتمندتری بدل شده و از کارویژه خود دور شدند. ثروتی که از طریق این واگذاری‌ها و برون‌سپاری‌ها نصیب این تشکل‌ها شده است، باعث می‌شود رقابت‌ها و درگیری‌های شدیدی برای تصدی مناصب مدیریتی در این تشکل‌ها شکل بگیرد و قاعده‌گذاری‌هایی جهت ایجاد انحصار بیشتر و ممانعت از ورود تشکل‌های جدید انجام شود. به عنوان مثال کانون انجمن‌های صنفی رانندگان در هماهنگی با سازمان راهداری قواعدی در جهت ایجاد انحصار وضع می‌کند، ممکن است با رایزنی اجازه داده نشود که به تشکل جدید و تخصصی در آن حوزه مجوز داده شود. به عنوان مثال از شکل‌گیری انجمن‌های تخصصی که مخصوص به یک گروه مشخص از رانندگان (مثلاً رانندگان حامل‌های سوختی یا مواد خوراکی) ممانعت به عمل آید.

در خصوص کانون انجمن صنفی کارگران نیز معضل مشابهی وجود دارد؛ در حال حاضر حدود ۴۰۰ انجمن صنفی کارگران ساختمانی در کشور وجود دارد که مجموع این‌ها، کانون سراسری انجمن صنفی کارگران ساختمانی را تشکیل داده‌اند. هیئت‌مدیره این انجمن‌ها و کانون عالی‌شان اجازه ایجاد تشکل‌های بیشتر و جدید را نمی‌دهند، چون با افزایش تعداد این تشکل‌ها، منافع باید بر ذی‌نفعان بیشتری تقسیم شود، این افراد باید با بازیگران جدید وارد مذاکره شوند و حمایت آن‌ها را هم جلب کنند. بنابراین ترجیح بر آن است که این انحصار حفظ شود. درحالی‌که طبق قوانین بین‌المللی افراد آزادند که تشکل خودشان را تشکیل بدهند. اما از آنجاکه این افراد نمی‌خواهند تعداد تشکل‌ها زیاد شود و منافع و عواید بین تعداد بیشتری تقسیم شود، اعطای مجوز جدید را ممنوع می‌کنند.

توجیه مدیران کانون سراسری انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی در خصوص [ممنوعیت اعطای مجوز به انجمن‌های تخصصی](#) آن است که تشکیل انجمن‌های صنفی تخصصی به موازی‌کاری دامن می‌زند و از این طریق مانع عملکرد واحد و منسجم انجمن‌های کارگران ساختمانی می‌شود. این در حالی است که تعدد انجمن‌ها از شکل‌گیری انحصار و انباشت منافع برای اقلیت جلوگیری می‌کند.

این مسئله درست مشابه نمونه شناخته شده [انحصار کانون وکلای دادگستری](#) بر بازار وکالت است. صدور پروانه وکالت و اعلام ظرفیت آزمون وکالت نیز به کانون وکلای دادگستری تفویض شده است. در این مورد نیز صدور مجوز به وکلای

جدید که بازار را برای وکلای قدیمی رقابتی‌تر می‌کنند، به همان وکلای قدیمی واگذار شده است. طبیعی است که وکلای قدیمی متشکل شده در کانون وکلا تمایلی به ورود رقبا تازه به این بازار نداشته باشند.

این موقعیت‌های تعارض منافع به‌طور عمومی ناشی از اشتباهات اساسی در طراحی مدیریت فرایندها به‌صورت عمومی است. این اشتباهات در معماری فرایندها بیش از آنکه ناشی از عدم آگاهی طراحان باشد، مربوط به مناسبات قدرت ذی‌نفعان در موضوع است. باید توجه داشت که واگذاری اختیارات به کارگران و تشکل‌های کارگری و به‌صورت کلی واگذاری مسئولیت‌های دولت به جامعه مدنی الزاما منجر به شکل‌گیری انحصار نمی‌شود. ریشه انحصار موجود را باید در فقدان سندیکاهای مستقل کارگری، وابستگی تشکل‌های موجود به دولت و فقدان فضای رقابتی جستجو کرد. در بسیاری از کشورها از ظرفیت تشکل‌های کارگری در راستای نظارت و بازرسی کار و سایر مسئولیت‌های مربوطه استفاده می‌شود و درعین حال با تنظیم و تدوین قواعد و مقررات از شکل‌گیری انحصار ممانعت می‌شود.

علیرضا زاکانی، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس وعده‌ی تصویب طرح شفافیت آرای نمایندگان مجلس را داده و می‌گوید: تعارض منافع، عدم شفافیت و رانت سه ویژگی خاصی است که به کشور آسیب می‌زند، لذا اگر مجلس طرح شفافیت آرا را با سه رای تصویب نکرد مجدداً توسط نمایندگان امضا شده و در دستور کار مجلس قرار می‌گیرد.

روح‌الله ایزدخواه، نماینده مردم تهران در مجلس از پیگیری طرح تحقیق و تفحص از سازمان سنجش در مجلس خبر داده و تعارض منافع این سازمان در مسئله‌ی کنکور را یکی از محورهای تفحص خوانده است.

علیرضا بیگی، عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس شورای اسلامی گفته تعارض منافع مسئله‌ای است که در طرح اصلاح قانون انتخابات شوراها مد نظر قرار گرفته و تلاش کردیم وزن قوه قضائیه در هیئت نظارت بر انتخابات شوراها را سنگین‌تر کنیم تا موضوع تعارض منافع به نحوی پوشش داده شود.

تورج دهقانی‌زنگنه، رئیس سازمان هواپیمایی کشوری در پاسخ به اینکه تضاد منافع در صنعت هوانوردی چقدر جدی است گفت: اگر کسی در هر سازمانی، کارمند باشد و در جای دیگری کار دیگری انجام دهد، اگر مغایرت با قانون داشته باشد که نهادهای نظارتی یقه ما را می‌گیرند. اما منکر اینکه در بعضی جاها ممکن است نواقصی باشد، نیستیم.

وحید ارشدی، استاد اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد در تحلیلی اظهار داشت ذینفعان به واسطه حضور در مراکز تصمیم‌گیری مانع تصویب طرح مالیات بر عایدی سرمایه می‌شوند.

لزوم تصویب لایحه تعارض منافع برای مقابله با جرم

اکبر سهیلی (عضو سابق هیات مدیره سندیکای صنعت برق) - ۲۵ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در صنعت

مشکلی که ما در سال‌های اخیر شاهد آن هستیم و در وزارت نیرو نیز اتفاق می‌افتد این است که یک عده‌ای خصوصا اواخر دوره کاری خودشان برنامه ریزی‌هایی می‌کنند که در زمان بازنشستگی از آن منافع استفاده کنند. این امکان وجود دارد که نیت آن‌ها خیر باشد و صرف منافع شخصی نباشد اما در واقع سمت منافع شخصی پیش می‌رود. این مساله بعضا در سطح وزرای سابق نیز قابل دیدن است. اگر بخواهیم جلوی منافع بعد از بازنشستگی را بگیریم می‌بایست به موضوعات دیگر توجه داشته باشیم. می‌بایست ساز و کارهایی برای تامین منافع در دوران مسوولیت در نظر گرفت؛ به طوری که مسوولان از رفاه نسبی برخوردار باشند و دغدغه‌ای برای بعد از بازنشستگی و زندگی عادی خود نداشته باشند. در حال حاضر باید به شکل‌های مدنی در حوزه انرژی و آب به طور جدی توجه شود و صرفا به آلودگی محیط زیست متمرکز نشویم، بحث رعایت حقوق مدیران در دورانی که بر سر کار هستند موضوع مهمی است که می‌تواند در تعارض منافع بسیار مهم باشد.

✉ خبرگزاری ایسنا

تعارض منافع، عدم شفافیت و رانت به کشور ضربه می‌زند

علیرضا زاکانی (رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس) - ۲۶ بهمن ۹۹
 ◀ طرح و لایحه‌ی تعارض منافع

مجلس یازدهم اصلاحات را از خودش شروع کرد؛ تعارض منافع، عدم شفافیت و رانت سه ویژگی خاصی است که به کشور آسیب می‌زند، لذا اگر مجلس طرح شفافیت آرا را با سه رای تصویب نکرد مجددا توسط نمایندگان امضا شده و در دستور کار مجلس قرار می‌گیرد؛ مجلس قائل به شفافیت است و بخش عمده‌ای از همکارانی که رای ندادند، قائل بودند که شفافیت کم است، لذا دو نفر از سه سخنران مخالف طرح این را اذعان داشتند. ما به مردم شریفمان قول می‌دهیم در این مسیر هیچ کوتاهی نخواهیم کرد و در آینده نزدیک با تصویب این طرح آغاز شفافیت و اصلاح را از مجلس خواهیم داشت.

مجلس دهم و دولت کنونی اشتباه بزرگی را انجام دادند و در سال ۹۸، مبلغ ۱۶۷ هزار میلیارد کسر بودجه برای دولت به ارمغان آمد و سال ۹۹ این رقم به ۲۷۳ هزار میلیارد رسید. آنچه که در مجلس رخ داد شفافیت بود و جبران کسری بودجه و مواجهه با لایحه سیاسی بود که دولت به مجلس تقدیم کرده بود. برای جلوگیری از این تعارض، نمایندگان مجلس تشخیص دادند که کلیات را رد کنند و لایحه به دولت برگشته و مجددا دولت با در نظر گرفتن شفافیت، رفع تعارض منافع و ایجاد رانت لایحه را تنظیم و به مجلس تقدیم کند.

✉ خبرگزاری ایرنا

آشنایی با سبک‌های مدیریت تعارض منافع سازمانی

پوریا پدram نیا - ۲۶ بهمن ۹۹

◀ کلیات تعارض منافع

حل تعارض معمولاً نیاز به مداخله کسی دارد که از هر دو طرف تعارض جایگاه بالاتری داشته باشد. در سازمان‌ها این وظیفه به عهده مدیر بوده و آن قدر اهمیت دارد که به یک شاخه علمی جداگانه تحت عنوان مدیریت تعارض سازمانی تبدیل شده است. بر اساس مطالعات انجام شده توسط دانشگاه ساوث‌همپتون انگلیس روی تیم‌های مختلف، پنج روش اصلی برای مدیریت تعارض وجود دارد:

باخت/برد (Accommodation): در این روش یکی از دو طرف حاضر است کوتاه بیاید و به حل تعارض کمک کند. سازش (Compromise): نام دیگر این روش برد/باخت برای هر دو طرف است. یعنی دو نفر با هم توافقی می‌کنند که هر کدام به بخشی از خواسته خود رسیده و از دیگر بخش‌های آن صرف نظر کنند. اجتناب (Avoidance): این روش زمانی استفاده می‌شود که تعارض بسیار جزئی بوده یا برای حل شدن تنها به زمان نیاز است.

رقابت (Competition): یعنی یکی از طرفین تعارض سعی در بردن آن دارد. همکاری (Collaboration): برای موفقیت در اجرای روش همکاری، باید هر دو طرف به جای برنده شدن در تعارض، حل مشکل و اهداف بزرگ سازمان را در اولویت قرار دهند. تعارض سازمانی اگر با سرعت و اثربخشی کافی حل نشود، باعث مشکلات جدی‌تری خواهد شد و از همه مهم‌تر به روحیه تیمی ضربه می‌زند. مدیریت تعارض یکی از مهم‌ترین شایستگی‌های لازم برای تبدیل شدن به یک مدیر موفق در سازمان‌های امروزی است.

✉ مجله علمی و آموزشی مکتوب

مخالفان طرح مالیات بر عواید سرمایه دچار تعارض منافع اند

وحید ارشدی (استاد اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد) - ۲۶ بهمن ۹۹

◀ تعارض منافع در حوزه‌ی کسب و کارها و بازرگانی

طرح مالیات بر عواید سرمایه، موافقانی و مخالفانی دارد. با وجودی که مالیات بر عایدی سرمایه که یکی از معتبرترین مالیات‌ها برای رسیدن به رشد اقتصادی بالاست و در بیشتر جوامع پیشرفته پذیرفته شده است به دلیل وابستگی به منافع افراد ذینفع و تعارض منافع افراد و نهادهایی که با ورود سفته‌بازانه به اقتصاد سرمایه‌هایی را تجمیع کرده اند این طرح با چالش‌هایی از نوع فشار به مراکز تصمیم‌گیری مواجه است. جالب است که شاهدیم نهادهایی مانند اتاق‌های بازرگانی با این طرح مخالفت کرده اند و این جای سؤال است که چرا باید نهادهای بازرگانی کشور با طرحی که باید به بخش غیر مولد سیگنال منفی دهد تا منابع خود را به بخش مولد منتقل کند و اتاق‌ها مسیر صادرات را فراهم کنند مخالفت می‌کنند. اقتصاددانان برجسته از مالیات‌هایی همچون CGT حمایت می‌کنند و برای رونق گرفتن اقتصاد معتقدند که باید سوداگری را از بین برد و انگیزه‌های آن را تضعیف نمود. البته باید توجه داشت اگر مخالفین به جامع نبودن قوانین ایراد وارد کنند می‌توان این انتقادات را وارد نمود.

✉ خبرگزاری دانشجو

تضاد منافع در صنعت هوانوردی، مانعی مقابل بازرسی و نظارت

تورج دهقانی‌زنگنه (رئیس سازمان هواپیمایی کشوری) - ۲۶ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه‌ی حمل‌ونقل

روزنامه شرق ضمن گفت‌وگو با رئیس سازمان هواپیمایی کشور به موضوع تضاد منافع در بازرسی‌های سازمان هواپیمایی پرداخته که در ادامه می‌خوانیم.

شما تضاد منافع در صنعت هوانوردی را تا چه اندازه می‌دانید؟ فرضاً اکنون بازرسی‌هایی را در بخش‌های مختلف سازمان داریم و درعین حال که وظیفه مشخصی دارند، مستخدم جایی هم هستند. این مسئله از این زاویه که نتوانند به وظیفه خودشان عمل کنند، ایجاد مشکل نمی‌کند؟

زنگنه: قانون این چارچوب را مشخص می‌کند. اگر کسی در هر سازمانی، کارمند باشد و در جای دیگری کار دیگری انجام دهد، اگر مغایرت با قانون داشته باشد که نهادهای نظارتی یقه ما را می‌گیرند. منکر اینکه می‌فرمایید در بعضی جاها ممکن است نواقصی باشد، نیستیم. ما دنبال رفع مشکلات هستیم.

به شرکت کاموتک نگاهی داشته باشیم. این شرکت دقیقاً چه فعالیتی می‌کند؟ برخی منتقدان بر این باورند که این شرکت با همکاری جدی برخی مدیران ارشد، به‌ویژه در سازمان هواپیمایی و بخش خصوصی ایجاد شد و نمایندگی انحصاری برخی از فعالیت‌های هوانوردی را نیز در این بخش در دست گرفت.

زنگنه: اولین شرکتی که کاموتک را ایجاد کرد و از سازمان هواپیمایی کشوری مجوز گرفت، شرکت هواپیمایی معراج بود. در نتیجه سدی ایجاد شد. قبل از اینکه این سد عمق زیادی پیدا کند، سازمان به همه شرکت‌ها کامو داد و همه شرکت‌ها در حال حاضر کامو دارند.

📞 روزنامه شرق

باید کنکور را از استیلای تضاد منافع نجات دهیم

روح‌الله ایزدخواه (نماینده مردم تهران، ری، شمیرانات و اسلامشهر) - ۲۸ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه‌ی آموزش عالی

طرح تحقیق و تفحص از سازمان سنجش آموزش کشور در حال پیگیری است. سؤالات و صدور مجوز مؤسسات کنکوری توسط سازمان سنجش انجام می‌شود که به نظر ما این موضوع تضاد منافع دارد؛ یعنی سازمان سنجش به عنوان متولی برگزاری آزمون نمی‌تواند مجوز مؤسسات کنکور را بدهد چون در این صورت منافع این مؤسسات در روال برگزاری کنکور دخالت می‌کنند که از این جهت باید یک نهاد دیگری مستقل از سازمان سنجش این کار را انجام دهد که نیاز به طرح قانونی دارد؛ بنابراین باید کنکور را از استیلای بخش خصوصی نجات دهیم. برای حل موضوع کنکور باید کیفیت آموزشی دانشگاه‌ها و نحوه ارزشیابی دانشجویان در دانشگاه‌ها شفاف و منصفانه شود تا بعد از آن بتوانیم به سمت حذف کنکور برویم.

📞 خبرگزاری فارس

ردپای تعارض منافع نمایندگان در همسان سازی حقوق هیئت علمی

صبح اقتصاد - ۲۶ بهمن ۹۹

◀ تعارض منافع در مجلس

بعد از رد شدن کلیات بودجه ۱۴۰۰ در مجلس، تلاش برخی نمایندگان مجلس که عموماً عضو هیئت علمی دانشگاه‌های زیرمجموعه وزارت علوم هم بودند و همچنین مدیران ارشد وزارت علوم برای اضافه شدن این موضوع به لایحه بودجه اصلاحی شدت گرفت. به عنوان مثال، محمد مهدی زاهدی به عنوان نماینده اصلی پیگیری کننده موضوع در کمیسیون تلفیق در تاریخ ۱۵ بهمن ماه به دیدار نوبخت رفت و خواستار توجه سازمان برنامه و بودجه به موضوع شد. همچنین علی کریمی فیروزجایی عضو هیئت رئیسه مجلس و عضو کمیسیون آموزش مجلس از پیگیری نمایندگان مجلس به ویژه اعضای کمیسیون آموزش مجلس برای اجرای همسان سازی حقوق هیئت علمی در بازگشت بودجه ۱۴۰۰ به مجلس خبر داد. حمیدرضا حاجی بابایی رئیس کمیسیون برنامه و بودجه مجلس و عضو شاخص کمیسیون تلفیق مجلس نامه‌ای به محمدباقر نوبخت رئیس سازمان برنامه و بودجه در این زمینه ارسال کرد. نکته قابل تامل این بود که برخی از این تلاش‌ها بخصوص نامه‌ها بعد از قطعی شدن موضوع در نظر گرفتن بودجه در لایحه بودجه اصلاحی بابت اجرای طرح همسان سازی حقوق اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های زیرمجموعه وزارت علوم و وزارت بهداشت در سازمان برنامه و بودجه صورت گرفته بود و به نظر می‌رسید بی ارتباط به برنامه برخی نمایندگان برای کاندیداتوری در انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ و جلب حمایت گروه‌های مختلف ذی نفع نیست. اکثر نمایندگان مجلسی که به شدت به دنبال اجرای طرح همسان سازی حقوق اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های وزارت علوم و وزارت بهداشت هستند، خودشان عضو هیئت علمی دانشگاه‌های زیرمجموعه وزارت علوم بوده و در این زمینه، دچار تعارض منافع هستند. همچنین برخی دیگر از اعضای کمیسیون تلفیق مجلس که در مصاحبه با رسانه‌ها، بر ضرورت اصلاح این وضعیت تاکید داشتند هم وضعیت مشابهی داشتند.

📌 پایگاه خبری - تحلیلی صبح اقتصاد

ضرورت نهاد فرابخشی، برای مدیریت تضاد منافع شرکت‌های دولتی

حسین پاریسیان (کارشناس سازمان برنامه و بودجه کشور) - ۲۸ بهمن ۹۹

◀ تعارض منافع در حوزه‌ی شرکت‌های دولتی

طی دهه‌های گذشته شرکت‌های دولتی متعددی ایجاد شده است. این شرکتها با توجه به حجم بالای دارایی، نقدینگی و کارکنان، بخش مهمی از اقتصاد کشور را در بر گرفته و به طور مسلم ساماندهی آنها می‌تواند گام مهمی در جهت ساماندهی اقتصادی کشور باشد. در راستای تحول و ارتقاء بودجه‌ریزی شرکت‌های دولتی ضرورت تشکیل نهاد یا متولی مستقل با نگاه فرابخشی در سازمان برنامه و بودجه کشور بیش از پیش احساس می‌شود. پیش شرط الزم این نهاد یا اموری در وهله‌ی اول داشتن استقلال کافی، نداشتن تضاد منافع، حرکت در راستای منافع ملی و نه صرفاً منافع نظام راهبری شرکت‌ها است که با نگاهی فرابخشی و با استفاده از معیارها و سنج‌های کارشناسی، بودجه شرکت‌های دولتی را بررسی و تایید نهایی نمایند.

📌 تجارت‌نیوز

تاکید کمیته سلامت اداری آموزش و پرورش بر مقابله با تعارض منافع

محمدحسین کفراشی (مدیر کل ارزیابی عملکرد وزارت آموزش و پرورش) - ۲۷ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه آموزش عمومی

به روز آوری گلوگاه‌های فسادخیز و تدوین برنامه عملیاتی برای رفع و اصلاح هر یک از نقاط آسیب پذیر و گلوگاه‌های شناسایی شده از دستورات کمیته سلامت اداری است. در سال جاری بیش از ۶ هزار و ۳۰۰ گزارش مردمی داشتیم که به بیش از ۲ هزار و ۸۵۹ مورد رسیدگی و نتیجه اعلام شده است و ایجاد سامانه دریافت الکترونیکی گزارشات مردمی از الزامات قانونی برای مبارزه با فساد است که از تیرماه ۹۹ راه اندازی شده است. تعداد ۱۶ مورد در حوزه ستادی و ۱۱ مورد در استان‌ها با عنوان گلوگاه فساد خیز معرفی شده است که نیازمند به روز رسانی و برنامه ریزی برای اصلاح و رفع نقاط آسیب پذیر است.

حکیم زاده معاون آموزش ابتدایی نیز در این جلسه با اشاره به موضوع تعارض منافع گفت: مدیران مدارس که موسس مدرسه نیز هستند ممکن است مشمول قانون تعارض باشند موضوع خرید خدمات و همچنین قراردادهای سازمان پژوهش در حیطه تالیف کتب درسی نیز نیازمند نظارت است.

کمرئی معاون آموزش متوسطه در این جلسه اظهار کرد؛ مهمترین کار ما این است تا زمینه های فساد را از بین ببریم و نقاط فساد را مورد توجه قرار دهیم. ضعف قوانین و مقررات باعث فساد می شود بنابراین اصلاح قوانین بسیار ضروری است.

📍 وزارت آموزش و پرورش

تعارض منافع زمینه فساد در بازسازی بافت فرسوده مشهد است

سعید شعرباف (مدیرعامل شرکت عمران و مسکن سازان ثامن) - ۲۸ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه مسکن و شهرسازی

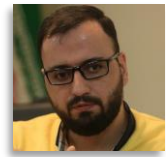

تعلق پروژه اجرایی در بافت فرسوده پیرامون حرم رضوی به افرادی که دارای پست هستند از موارد ایجاد تعارض منافع است. طی دوره‌های پیشین اجرای طرح طاش (طرح نوسازی بافت پیرامون حرم رضوی) برخلاف نامه رهبری عمل شده است زیرا گروهی خاص در طرح طاش منفعت دارند. این شرکت سال ۱۳۷۱ با هدف اجرای طرح نوسازی بافت فرسوده پیرامون حرم مطهر رضوی با سهامداری ۳۵ درصدی آستان قدس رضوی، ۱۰ درصدی شهرداری مشهد و ۵۵ درصدی دولت (وزارت مسکن و شهرسازی) تاسیس شد. این طرح در پی گذشت ۲۸ سال از تاسیس شرکت عمران و مسکن سازان ثامن بنا بر دلایلی همچون تحقق پذیری نیاز به اصلاح داشت و ترکیب شکلی شرکت هم باید تغییر می کرد. شهرداری منطقه ثامن مشهد بر اساس توافق سهامداران تا امسال عهده دار مدیریت عامل شرکت عمران و مسکن سازان ثامن بود اما به دلیل اختلاف نظرهای جدی و اشکالات متعدد حقوقی در ترکیب مجموعه "ناظر طرح، سیاستگذار طرح و مجری طرح" تصمیم گرفته شد به منظور بازگشت شرکت به اساسنامه قانونی، از این پس شهرداری ثامن مدیرعامل این شرکت نباشد.

📍 خبرگزاری ایرنا

تضاد منافع بر سر الکترونیکی شدن نسخه نویسی پزشکان

مهدی خدادای (مسئول کارگروه استارت آپ‌های سلامت نظام صنفی رایانه‌ای) - ۲۹ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در حوزه‌ی سلامت و درمان

موضوع نسخه نویسی و نسخه پیچی الکترونیکی مدت زیادی است که در کشور مطرح است و از سال گذشته هم اقداماتی در این راستا انجام شد. بهمن ماه سال پیش سعید نمکی وزیر بهداشت درباره آخرین وضعیت نسخه نویسی الکترونیکی گفته بود که نسخه نویسی الکترونیک در کشور اولین بستر لازم پرونده الکترونیک سلامت بود که بنا به دلایلی متأسفانه این طرح سال‌ها بر زمین مانده بود اما همکاران توانستند زیرساخت نسخه پیچی الکترونیکی که مقدم بر نسخه نویسی الکترونیک است را در ده هزار داروخانه آماده کنند.

خدادای در نشست که کمیسیون الکترونیکی نظام صنفی رایانه‌ای در این زمینه برگزار کرد بحث وجود تضاد منافع را مطرح کرد و سرمنشا آن را اینطور توضیح داد: «اندازه بازار ویزیت در کشور ما به ازای هر ایرانی ۴/۳ بار در سال است که می‌شود حدود ۴۰۰ میلیون بار مراجعه به پزشک. حدود ۱۱۵۰ بیمارستان داریم و اگر بگوییم هر بیمارستان روزانه ۳۰۰ مریض پذیرش می‌کند، می‌شود روزی ۲۵۰ هزار مریض در کل کشور در بیمارستان‌ها و سالی ۱۰۰ میلیون ویزیت در مراکز درمانی بیمارستانی.» به عقیده او حذف دفترچه بیمه و ارائه خدمات براساس کد ملی، ماهیتاً اتفاق بدی نیست و نه تنها چالش، بلکه موضوع خوشایندی است البته به یک شرط. به شرط اینکه همه بپذیرند که این سرویس در خدمات آنلاین استفاده شود.

وبسایت راه‌پرداخت

تعارض منافع، مانع تصویب طرح شفافیت آرای نمایندگان است

سیده فاطمه حبیبی (فعال دانشجویی) - ۲۹ بهمن ۹۹
◀ تعارض منافع در مجلس

آنچه تاکنون مانع تصویب طرح شفافیت آرای نمایندگان مجلس شده، چیزی جز تعارض منافع نبوده است. فریدون عباسی، نماینده کنونی مجلس، که علیرغم امضای طرح اولیه، به آن رای مخالف داده، می‌گوید: «طرح شفافیت آراء نمایندگان را امضا کردم، اما به آن رأی ندادم. اینکه یکی به برجام رأی داده بود بعد در حوزه انتخابیه او را کتک زدند، این چه شفافیت آراست؟ آیا مردم ظرفیت شفافیت را دارند؟» نادران نماینده تهران نیز در بخشی از نطق خود در مخالفت با طرح شفافیت گفته بود «بنده به شدت با شفافیت آراء موافقم ولی باید ملاحظه نمایندگان شهرستان‌ها را کنید که چه فشاری از سوی بخش‌های مختلف استان سال‌ها وارد خواهد شد.» در حقیقت گویا شفافیت آرا بزرگترین چالش تعارض منافی است که مجلس سال‌هاست با آن دست به گریبان است و بنظر می‌رسد مجلس یازدهم در یک آزمون مهم قرار دارد، از یک سو مطالبه بحق جامعه از نمایندگانی است که اکثریت آن با شعار شفافیت آرا از مردم رای جمع کردند، از سوی دیگر ملاحظات و منفعت‌های فردی است که اکنون با قرار گرفتن در جایگاه نمایندگی به آن پی برده و از اقدام انقلابی‌ها و همه دارند. بنظر می‌رسد در واقع حتی با تصویب کلیات طرح، در هفته جاری هیچ اتفاق خاصی در عرصه سیاسی کشور رخ ندهد و بیشتر به عنوان یک اقدام سمبلیک و نمادین در نظر گرفته شود.

خبرگزاری تسنیم

موسسات ذینفع، نباید تصمیم‌گیر برنامه غربالگری باشند

محمد شریعتی (دانشیار پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی تهران) - ۲۹ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه‌ی سلامت و درمان

ضمن تاکید بر اهمیت غربالگری و پیشگیری از بیماریها که هدف رشته پزشکی اجتماعی است، تحلیل ارائه شده در یادداشت انتقادی متخصصین ژنتیک پزشکی ایران به دلیل عدم پرداختن به معیارهای کلیدی ارزیابی برنامه‌های غربالگری از ضعف‌های بزرگی رنج می‌برد. عدم اشراف افراد برای تصمیم‌گیری در حوزه برنامه ملی غربالگری آن است که اساساً از منظر علمی حضور ذی‌نفعان یک مداخله پزشکی در سیاست‌گذاری برای آن مداخله پذیرفته نیست. شواهد علمی متعددی نشان می‌دهد تولید نظام سلامت در کشورهای توسعه یافته برای تدوین گایدلاین‌های اجرای برنامه‌های ملی سلامت، به پزشکان و موسسات منتفع از یک برنامه اجازه مداخله، قضاوت و تصمیم‌گیری در خصوص شروع، گسترش یا محدود کردن این برنامه‌ها را نمی‌دهند. به عنوان مثال در کشور آمریکا، کمیته دستورالعمل‌های بالینی کالج پزشکان آمریکا تمام منافع مربوط به اقدامات پزشکی را فاش کرده و تعارضات را به صورتی شفاف مدیریت می‌کند. هر شخصی که درگیر تهیه نوعی guidance statement می‌شود، باید کلیه منافع مالی و معنوی مربوط به مراقبت‌های بهداشتی ظرف ۳ سال گذشته را افشا نموده و کمیته‌ای موسوم به کمیته بررسی و مدیریت، این موارد را بررسی می‌کند. تعارض منافع احتمالی منجر به محروم شدن اعضا از مشارکت و رأی دادن می‌شود. در بخش غربالگری جمعیت و سلامت عمومی از کتاب Oxford textbook of Global public health نیز در این خصوص اشاره شده است که تصمیم‌گیری برای یک برنامه غربالگری ممکن است با تعارض منافع همراه باشد. نمی‌توان از ذی‌نفعان توقع داشت دیدگاهی واقعاً منصفانه در خصوص برنامه غربالگری داشته باشند.

📧 سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی

بطحایی قربانی اهریمن تعارض منافع بود

جلیل شمس (فعال فرهنگیان) - ۲۸ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در حوزه‌ی آموزش عمومی

حمایت میرزاده، مشاور رئیس سازمان برنامه و بودجه و نماینده مجلس دهم طی نامه‌ای به وزیر آموزش و پرورش به تشریح مطالبات فرهنگیان پرداخته و از جمله ثبات در کتب درسی و همراهی مولفین کتب با معلمان و عدم تهیه مواد آموزشی متمرکز برای کودکان تهیه فیلم آموزشی توسط خود مولفین کتب درسی اشاره کرد. اما به تعارض منافع در این نامه مهم پرداخته نشده است. بطحایی قربانی تعارض منافع بود و حاجی میرزایی نیز در مقابل اهریمن تعارض منافع زانو زد. نامه مشاور رییس برنامه و بودجه به وزیر آموزش و پرورش صحنه گذاشتن به سال‌ها تلاش معلمان در فضای مجازی و شبکه‌ای مختلف رسانه‌ای بوده است.

📧 پایگاه خبری - تحلیلی آرمان تبریز

گردتودی

امور شهری استانداری باعث و بانی اختلافات در شورای شهر قروه

خبرگزاری کردتودی - ۱ اسفند ۹۹

◀ تعارض منافع در حوزه‌ی شوراها و شهرداری

۵ نفر از اعضای شورای شهر قروه در نشست با خبرنگار کردتودی نسبت به حواشی اخیر شورای شهر اظهار نظر کردند و زاویه جدیدی از پشت پرده حواشی شورای این شهر باز شد. در این جلسه ابتدا محمد هادی مرادیان عضو شورای شهر قروه با اشاره به موضوع تعارض منافع حوریا کلوندی در شورای شهر اظهار داشت: در سال ۹۶ که ورود ما به دور دوم شورای شهر بود نامه‌ای از سوی وزیر راه و شهرسازی ارسال شده بود که تعارض منافع را نیز مشخص کرده بود. در پی آن ما نامه‌ای را به مدیر کل امور شهری ارسال کردیم که مشخص کند آیا خانم کلوندی دارای تعارض منافع هستند یا نه که جواب ایشان نیز این بود که فعالیت خانم کلوندی مشکلی ندارد و تعارض منافع شامل ایشان نمی‌شود و کار خانم کلوندی ادامه پیدا کرد تا اینکه امسال یک نامه جدید آمده بود و ما تصمیم گرفتیم که استعلام جدیدی از مدیر کل امور شهری دریافت کنیم که اعلام کنند آیا خانم کلوندی به عنوان تنها مهندس شهرسازی شهرستان قروه می‌تواند کار کند یا نه، اما تاکنون جواب استعلام برای ما نیامده است و ما نیز بلا تکلیف شده ایم. یحیی رستمی دیگر عضو شورای شهر نیز اظهار داشت: ما نامه به امور شهری استانداری زدیم اما تاکنون نامه ما پاسخ داده نشده است. رییس نظام مهندسی قروه به صراحت به من گفت رییس استان تماس گرفته و گفته است که نامه به کسی ندهید.

در ادامه این جلسه حوریا کلوندی رییس شورای شهر قروه گفت: همکاران من اینگونه گفته اند که بنده نقشه را طراحی می‌کنم، تایید می‌کنم، نظارت می‌کنم و همه کار در دست خود بنده است اما اینگونه نیست. تعارض منافع به این معنا است که مهندسی نقشه‌ای را طراحی می‌کند و خود او نیز آن را به تصویب می‌رساند. عده‌ای به دشمنی این مسئله را علیه من بزرگ کرده اند در حالی که بنده بر اساس ضوابط نقشه را طراحی می‌کنم پس از آن نقشه به نظام مهندسی برده می‌شود و جزو سهمیه مهندسی من ثبت می‌شود و پس از آن به شهرداری می‌رود و شهرداری به کمیسیون ماده ۵ استان ارسال می‌نماید و در کمیسیون ماده ۵ بر اساس ضوابط تصویب و یا رد می‌شود. تعارض منافع حتی اگر وجود داشته باشد تخلفی در بین فرد مهندس و نظام مهندسی است و ارتباطی به شورای شهر ندارد و برخی که دنبال جواب نامه هستند در واقع به دنبال دشمنی با من هستند چرا که من به تنهایی رای دهنده نیستم و ۷ نفر باید رای دهند.

در ادامه این جلسه یحیی رستمی گفت: تعارض منافی که من از آن صحبت می‌کنم این است که به عنوان مثال خانم کلوندی ۳ ماه پیش نقشه کشیده و پول آن را هم گرفته است و طبق روال اداری نقشه به شورا می‌آید و وقتی نقشه می‌رسد خانم کلوندی حتی برای گرفتن رای التماس می‌کند به اعضای شورا و تعارض منافع همین است. در پایان کلوندی رییس شورای شهر قروه نیز در پاسخ به اظهارات یحیی رستمی گفت: اگر تعارض منافع شامل شورای شهر شود اینطور استنباط کنید که در آینده چه شهرهایی خواهیم داشت و من توهین نمی‌کنم اما سواد مهندسی لازمه مدیریت شهری است و اگر من قانونگذار بودم رشته‌های مشخصی را برای حضور در شورا مشخص می‌کردم.

مدنظر قرار دادن تعارض منافع در طرح اصلاح قانون انتخابات شوراها

علیرضا بیگی (عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی مجلس شورای اسلامی) - ۲۹ بهمن ۹۹
 ◀ تعارض منافع در مجلس

تعارض منافع مسئله‌ای است که در طرح اصلاح قانون انتخابات شوراها مدنظر قرار دادیم. در انتخابات شوراها مجلس در تأیید صلاحیت‌ها جایگزین شورای نگهبان می‌شود و موضوع تعارض منافع برای نمایندگان که در استان‌ها عهده دار این مسئولیت می‌شوند، پیش می‌آید. متأسفانه نماینده در رد یا تأیید صلاحیت کاندیداها نیم‌نگاهی هم به سبد رأی خودشان دارند و چه بسا این سبب شود که لغزش‌هایی رخ دهد. تلاش کردیم وزن قوه قضائیه در هیئت نظارت بر انتخابات شوراها را سنگین‌تر کنیم تا موضوع تعارض منافع به نحوی پوشش داده شود. در طرح اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری با نقطه نظرات مبنایی شورای نگهبان مواجهیم که تأمین آن سخت و زمان‌بر است، اما در مورد اصلاح قانون شوراهای شهر و روستا چنین مانعی دیده نمی‌شود.

پایگاه خبری یکتاپرس

تحلیل فضای مجازی: کشاکش منافع بر سر افزایش حقوق اعضای هیئت علمی

افسانه شرکت

تعارض منافع مفهومی است که هر روز توسط کاربران فضای مجازی بکاربرده شده و حل مشکلات اقتصادی، سیاست-گذاری و پیشگیری از وقوع فساد به مدیریت آن نسبت داده می‌شود. در هفته آخر بهمن ماه سه موضوع تعارض منافع در استقلال بانک مرکزی، تعارض منافع پنهان در اصرار بر همسان سازی حقوق اعضای هیئت علمی در مجلس و تخلف دوباره از بخشنامه تعارض منافع وزارت راه و شهرسازی مورد توجه کاربران قرار گرفته است. البته همچنان با گذشت زمان بعضی از موضوعات تکراری در فضای مجازی به بحث گذاشته می‌شود. کاربران از عدم توجه مجلس به لایحه مدیریت تعارض منافع دولت شکایت می‌کنند و همچنان به دنبال منع استخدام نمایندگان مجلس در دستگاه‌های دولتی هستند.

در آخرین هفته بهمن ماه سال جاری ۱۰۳ مطلب با کلیدواژه تعارض منافع در فضای توئیتر، تلگرام و اینستاگرام منتشر شده است. اهم موضوعات مورد توجه کاربران حول چند موضوع خاص است، در ادامه گزارش این موضوعات را به تفصیل تشریح خواهیم کرد.

سرانجام پیش نویس لایحه استقلال بانک مرکزی

در سال ۱۳۹۵ تهیه پیش نویس لوایح قانون بانک مرکزی و قانون بانکداری به کارگروهی متشکل از مدیران ارشد بازنشسته بانکی در پژوهشکده پولی و بانکی سپرده شد که نهایتاً پس از سه سال در بهمن ماه ۱۳۹۸ تدوین این لایحه به پایان رسید. یکی از اصلی‌ترین موارد اشاره شده در این پیش نویس استقلال بانک مرکزی است.

استقلال بانک مرکزی، تفکیک سیاست پولی از سیاست مالی، حذف وزرای دولت از نهادهای تصمیم‌گیر در بانک مرکزی، تفکیک نهاد سیاست‌گذار پولی از سیاست‌گذار حوزه نظارت، تقویت اختیارات و دامنه نظارت بخش نظارت بانک مرکزی، تجدیدنظر در رابطه مالی و ارزی دولت با بانک مرکزی از مهمترین موارد مطرح شده در پیش نویس لایحه قانون بانک مرکزی است.

اما پس از گذشت بیش از یکسال از تدوین این لایحه هیچ اقدامی از سوی دولت برای اصلاح یا ارسال لایحه فوق به مجلس شورای اسلامی نشده است. ولی الله سیف رئیس سابق بانک مرکزی در نوشته‌ای که در [روزنامه صنعت](#) به چاپ رسیده دلیل بی‌توجهی دولت به لایحه فوق را [تعارض منافع](#) عنوان کرده و می‌نویسد:

"در این مسیر یکی از مشکلات جدی، وجود تعارض منافع ذاتی است. پیش نویس این قانون را بانک مرکزی تهیه می‌کند ولی به موجب قانون نمی‌تواند رأساً آن را به دولت ارائه کند بلکه باید از طریق وزارت امور اقتصادی و دارایی به دولت

پیشنهاد شود. با توجه به اینکه در بسیاری از موارد استقلال بانک مرکزی منجر به محدودیت در اختیارات وزارت امور اقتصاد و دارایی می شود، بنابراین به منظور کسب موافقت آن وزارت در ارائه پیشنهاد به دولت، در بدو امر باید آن سری از موادی که منجر به محدودیت در اختیارات وزارت امور اقتصادی و دارایی می شود اصلاح شود تا قابلیت طرح در دولت را بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی پیدا کند. یعنی در همین مرحله ابتدایی باید از بخش عمده ای از اصلاحات ضروری صرف نظر کرد.

مرحله بعد طرح در دولت است که تقریباً همه اعضای دولت نسبت به تک تک مواد حساسیت فراوانی دارند و با توجه به عدم حق رای رییس کل بانک مرکزی نهایتاً در بهترین شرایط، موادی می تواند از تصویب دولت بگذرد که حداقل، اختیارات موجود را برای دولت حفظ کند. ملاحظه می شود که فرآیند قانونی موجود مانعی جدی در اقدام برای اصلاح شرایط و تامین استقلال مناسب برای بانک مرکزی از طریق ارائه لایحه پیشنهادی دولت است که به نظر من قابل انجام نخواهد بود و اصولاً امکان ارائه لایحه ای از طرف دولت که منجر به محدودیت اختیارات دولت و اصلاحات لازم در بسترهای قانونی سیاست پولی شود بسیار بعید است."

اکنون بیش از چند دهه است که درباره الزام های بانک مرکزی مستقل صحبت و سدها و بندهای این مسیر بازگو می شود. اما همانطور که [مسعود نیلی](#)، بیان می کند: «بانک مرکزی وقتی به استقلال می رسد که منتفع شوندگان از آن صاحب قدرتی بیش از متضرر شوندگان از آن شوند». بنابراین پرواضح است که اساساً دولت ها مایل به استقلال بانک مرکزی و کاهش نفوذ خود در این نهاد نباشند و برای همین هر پیشنهاد و لایحه ای که موجب تضعیف نفوذ دولت در بانک مرکزی شود پشت سد دولت باقی خواهد ماند.

راهکار آن، بررسی این لوایح توسط نهادی مستقل و با قدرت کافی، خارج از قوه مجریه و بصورت فراقوه ای (مثلاً با انتخاب شورای عالی سیاست گذاری اقتصادی) است.

کشاکش افزایش حقوق اعضای هیئت علمی

مطالب بسیاری در رسانه های اجتماعی و سایت های خبری در خصوص [تعارض منافع موجود در نظام سلامت](#) نوشته می شود، اما این بار موضوع علاوه بر در پی داشتن تعارض منافع به معنای انتخاب میان منافع شخصی و سازمانی شامل ایجاد تعارض میان دو گروه از جامعه نیز است.

در سال جاری حقوق و مزایای نیروهای دولتی فعال در بخش سلامت کشور افزایش چشمگیر ۱۳۰ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۷ داشت بطوریکه این رقم به مراتب بیشتر از افزایش حقوق و مزایای سایر کارمندان دولت بود. افزایش حدوداً ۲ برابری حقوق اعضای هیئت علمی دانشگاه های علوم پزشکی، اعتراض کارمندان وزارت علوم بخصوص اعضای هیئت علمی دانشگاه های زیرمجموعه این وزارتخانه را به دنبال داشت. با وجود تلاش بسیاری از نمایندگان طرح افزایش حقوق سایر اعضای هیئت علمی در لایحه بودجه ۱۴۰۰ آورده نشد. پس از رد شدن کلیات بودجه ۱۴۰۰،

دوباره تلاش برخی نمایندگان مجلس که عموماً عضو هیئت علمی دانشگاه‌های زیرمجموعه وزارت علوم هم بودند و همچنین مدیران ارشد وزارت علوم برای اضافه شدن این موضوع به لایحه بودجه اصلاحی شدت گرفت.

اکثر نمایندگان مجلسی که به شدت به دنبال اجرای طرح همسان‌سازی حقوق اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های وزارت علوم و وزارت بهداشت هستند، خودشان عضو هیئت علمی دانشگاه‌های زیرمجموعه وزارت علوم بوده و در این زمینه، دچار تعارض منافع هستند. همچنین برخی دیگر از اعضای کمیسیون تلفیق مجلس که در مصاحبه با رسانه‌ها، بر ضرورت اصلاح این وضعیت تأکید داشتند هم وضعیت مشابهی داشتند (منبع: [سایت خبری-تحلیلی شعار سال](#))

محمد لطفی با انتقاد از این عمل و اشاره به تعارض منافع موجود در آن در توییت می‌نویسد: «باز هم یک عمل کاملاً پوپولیستی، باز هم تعارض منافع همسان‌سازی حقوق کارمندان وزارت علوم و وزارت بهداشت. این بار نمایندگان عضو هیئت علمی پیگیر طرح هستند، نتیجه این گونه طرح‌ها چیزی جز ورشکستگی کشور نیست»

بخشنامه جایگزین نظارت نمی‌شود

در سال ۱۳۹۶، وزیر راه و شهرسازی، دستورالعمل اجرایی منع پذیرش همزمان اموری که زمینه و موجبات نمایندگی و یا قبول منافع متعارض در ارائه خدمات مهندسی ساختمان را فراهم می‌آورد، ابلاغ کرد. این دستورالعمل اولین قدمی بود که دولت در خصوص مدیریت تعارض منافع برداشت (برای اطلاعات بیشتر در خصوص تعارض منافع در حوزه مسکن به این [لینک](#) رجوع کنید). اما حالا با گذشت ۳ سال از ابلاغ این بخشنامه همچنان شاهد تخلفاتی در این حوزه هستیم.

کانال تلگرامی کوردتودی به نقل از خبرگزاری کردپرس می‌نویسد: «یکی از اعضای شورای شهر قروه در تمام طول مدتی که در شورای شهر حضور داشته است مرتکب تخلف در تعارض منافع شده است و با وجودی که باید مجوز مهندسی وی در طول این ایام به نحوی راکد و فاقد فعالیت می‌شد اما در طول این مدت فعال بوده و همچنان ادامه داشته است.»

[خبرگزاری کردپرس](#) تأکید می‌کند این تخلف در حالی رخ داده که دستگاه‌های مسئول از این تعارض منافع مطلع بوده اما، سکوت اختیار کردند. اگرچه بخشنامه تکلیف این موارد را به طور صریح مشخص کرده است اما ناظران و اجراکنندگان آن سلیقه‌ای و براساس رانت رفتار می‌کنند. سوال آن است که چرا هیئت تطبیق شهرستان، اعضای شورای شهر، مسئولان راه و شهرسازی استان، شهرداری و مهم‌تر از همه نظام مهندسی شهرستان و استان در برابر این مسئله واکنش نشان نداده‌اند؟

تمامی این نوع مناقشه‌ها بیانگر یک موضوع است و آن پیچیدگی فرایند مدیریت تعارض منافع در بخش‌های مختلف حکومت و جامعه است.

تضاد منافع در سایر حوزه‌ها

کاربران فضای مجازی اعم از توئیتر و تلگرام علاوه بر دو موضوع استقلال بانک مرکزی و همسان سازی حقوق بازنشستگان که در بالا به توضیح هر یک از آن‌ها پرداختیم به موارد دیگری نیز اشاره کردند. مواردی که قبلاً نیز در صدر اخبار و کانال‌های رسانه‌ای قرار داشت. موضوعاتی همچون اقدام رئیس وقت سازمان مدارس غیردولتی در صدور مجوزی خاص درست یک روز قبل از صدور بخشنامه تعارض منافع، عدم بررسی لایحه شفافیت و مدیریت تعارض منافع دولت در مجلس، استخدام نمایندگان مجلس در وزارتخانه‌ها و مطالبی از این دست هستند. در ادامه تعدادی از این توئیتهای آورده می‌شود. لازم به ذکر است که در گزارشات قبلی [تحلیل فضای مجازی](#) به تک تک این موارد به طور تفصیلی اشاره شده است.

 یکی از کاربران توئیتر در ارتباط با موضوع رئیس سابق سازمان سازمان مدارس و مراکز غیردولتی و توسعه مشارکتهای مردمی اینگونه توئیته کرده است: «مجتبی زینی‌وند با اطلاع از تصویب بخش‌نامه تعارض منافع در وزارت آموزش و پرورش ... یک روز قبل از اجرای بخش‌نامه اقدام به تأسیس مدرسه غیرانتفاعی می‌کند و با سوء استفاده از موقعیت خودش اقدام به دور زدن کرد.»

 یک فعال توئیتری به بی‌توجهی مجلس به لایحه شفافیت و مدیریت تعارض منافع اشاره کرده و با کنایه می‌نویسد: «ما از مجلس آموختیم که لایحه مدیریت تعارض منافع در خدمات عمومی رو کلارها کنیم و به روی مبارک خودمون هم نیاریم که برای مبارزه ریشه‌ای با مفاسد مالی و اقتصادی، چنین قانونی حاضر و آماده به دستمون رسیده و نگاهش نمی‌کنیم.»

 کاربر دیگری توئیته می‌کند: «استخدام نمایندگان مجلس در وزارتخانه‌ها و بخصوص وزارت نفت را ممنوع کنید اگر تضاد منافع ندارید با این موضوع آقایان نمایندگان محترم انقلابی و نگذارید که فرد از قبل پیشکار شود.»

پژوهشگاه مطالعات توسعه

خبرنامه هفتگی مدیریت تعارض منافع

مجموعه مطالعه و پایش تعارض منافع در ایران - ۳۴

شماره سی و چهارم - ۲۵ بهمن تا ۱ اسفند ۱۳۹۹

دبیر خبرنامه: سمانه سهرابی

مجری: مرکز توانمندسازی حاکمیت و جامعه جهاد دانشگاهی

شماره واتساپ خبرنامه: ۰۹۰۲۰۴۳۲۹۹۵

